

w sprawie oceny programowej kierunku praca socjalna prowadzonego na Uniwersytecie Gdańskim na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią I zespołu nauk społecznych, prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia, raportem zespołu oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie oceny programowej kierunku praca socjalna prowadzonego na Uniwersytecie Gdańskim na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, wydaje ocenę:

pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że proces kształcenia realizowany w Uniwersytecie Gdańskim nie w pełni umożliwił studentom kierunku praca socjalna osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się,
2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się
8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia
10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów – zostały spełnione częściowo.

Wydanie oceny pozytywnej na okres do dwóch lat uzasadniają błędy i niezgodności w zakresie wymienionych wyżej kryteriów, które zostały spełnione częściowo:

W odniesieniu do kryterium nr 1:

1. Przyporządkowanie kierunku studiów do zbyt wielu dyscyplin naukowych, z których tylko nieliczne odgrywają istotną rolę w koncepcji kształcenia.
2. Kierunek studiów nie został dostosowany do wymogów wynikających z ustawy z dnia 15 kwietnia 2021 o zmianie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2008 r. w sprawie specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego realizowanej w szkołach wyższych, tak aby student na kierunku praca socjalna, o którym mowa w ww. dokumentach legislacyjnych, osiągnął wszystkie zakładane efekty uczenia się i uzyskał kwalifikacje niezbędne do zatrudnienia w charakterze pracownika socjalnego.
3. Zastrzeżenie dotyczą także zwiększenia udziału dyscypliny nauk socjologicznych w koncepcji kształcenia na kierunku, w odniesieniu do przyjętych efektów uczenia się. Analiza treści programu studiów wskazuje, że liczba efektów uczenia się przypisana do nauk socjologicznych jest znacząco większa, niż deklarowane przez Uczelnię 4 punkty ECTS (2% udział dyscypliny nauk socjologicznych).

W odpowiedzi Uczelnia przedstawiła wyjaśnienia dotyczące przyjętej konstrukcji studiów, w postaci przypisania kierunku praca socjalna na studiach drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim do sześciu dyscyplin nauki. Jako wiodącą dyscyplinę Uczelnia wskazuje pedagogikę (82%), pozostałe dyscypliny to: nauki o polityce i administracji (6%), psychologia (4%), nauki prawne (3%), filozofia (3%), nauki socjologiczne (2%).

Prezydium PKA stoi na stanowisku, że tworzenie kierunku studiów o charakterze multidyscyplinarnym jest uzasadnione, jednak procentowy udział przynajmniej trzech z sześciu wymienionych dyscyplin ma charakter jedynie subsydiarny, nie stanowią one istotnego wkładu w konstrukcję programu studiów o charakterze wielodyscyplinarnym. Przedstawiona przez Uczelnię zapowiedź podjęcia działań naprawczych mających na celu przedstawienie Radzie Programowej propozycji zwiększenia procentowego udziału dyscypliny nauki socjologicznej w konstrukcji programu studiów, jest niezbędne, ponieważ w obecnym kształcie nauki socjologiczne stanowią jedynie 4 punkty ECTS (2%), natomiast plan studiów zawiera znacznie większą grupę zajęć odnoszących się wprost do dyscypliny nauk socjologicznych: np.: *Współczesne dyskursy socjologiczne, Politykę społeczną i wsparcie rodzin z osobą z zaburzeniem psychicznym, Politykę społeczną a pracą socjalną, Antropologię zmiany, Międzygeneracyjną pracę socjalną w środowisku lokalnym*). Analogicznie, przyjęte efekty uczenia się również w znacznie większym stopniu odwołują się do dyscypliny nauk socjologicznych, przykładami są tu: W01, W02, W03, W04, W05, W06, W08, U01, U02, U03, U04, U08, K02, K05, K06).

Przedstawiona przez Uczelnię deklaracja wprowadzenia korekty sposobu przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych, a w konsekwencji oddziaływania tej zmiany na program studiów i sposób jego realizacji będzie mogła być poddana weryfikacji dopiero w toku kolejnej oceny programowej.

W odniesieniu do kryterium nr 2:

1. Brak opracowanych efektów uczenia się dla praktyk studenckich, które uwzględniałyby różnice w specyfice praktyk realizowanych na drugim i trzecim semestrze studiów. Ponadto, brak odniesienia efektów uczenia się do 7 poziomu PRK.

Uczelnia odnosząc się do zalecenia przesała informację, że „...zgodnie z zaleceniem Zespołu Oceniającego, w sylabusach praktyk szerzej uwzględniliśmy różnice pomiędzy realizacją praktyk w semestrach drugim i trzecim, a efekty uczenia się bardziej odnieśliśmy do 7. poziomu ramy PRK” (Odpowiedzi na Raport... s. 10). Uczelnia nie przedstawiła sylabusu praktyk przewidzianych na II i III semestrze studiów drugiego stopnia. Wobec powyższego na podstawie zacytowanej deklaracji Uczelni brak możliwości weryfikacji wprowadzonej korekty i zmiany oceny stopnia spełnienia kryterium.

2. Brak dostosowania wymiaru praktyk do możliwości osiągnięcia przyjętych dla nich efektów uczenia się.

Uczelnia nie odniosła się do zarzutu dotyczącego dostosowania wymiaru praktyk do możliwości osiągnięcia efektów uczenia się. Zarzut wynikał z faktu, iż poza wymiarem godzinowym nie było żadnej istotnej jakościowej różnicy w celach praktyk między pierwszym, a drugim stopniem studiów na ocenianym kierunku. Taka sytuacja powoduje, że realizacja praktyk na drugim stopniu studiów o profilu ogólnoakademickim nie prowadzi do osiągnięcia efektów uczenia się innych niż w przypadku studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, a także nie zakłada osiągnięcia efektów uczenia się odpowiadających 7 poziomowi PRK, które dotyczą m.in. formułowania i testowania prostych hipotez badawczych czy - rozwijania tak istotnych z punktu widzenia funkcjonowania na zawodowym rynku pracy umiejętności jak - kierowanie pracą zespołu oraz współdziałania z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmowania wiodącej roli w zespołach. Dlatego zarzut ten należy podtrzymać.

W odniesieniu do kryterium nr 8:

1. Brak uzyskania formalnej opinii, w formie uchwały właściwego organu samorządu studenckiego, w procesie zatwierdzania programu studiów.

W odpowiedzi Uczelnia przedstawiła następujące argumenty:

„Nie zgadzając się z powyższą opinią Zespołu Oceniającego, pragniemy podkreślić, że studenci Uniwersytetu Gdańskiego uczestniczą we wszystkich zespołach merytorycznych dedykowanych sprawom kształcenia, między innymi będąc członkami rad programowych, Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, Rady Wydziału, Senackiej Komisji ds. Kształcenia oraz Senatu. W każdym z w/w organów studenci mają takie same prawo głosu, jak pozostali członkowie. Opinia studentów stanowi zatem część opinii wskazanych podmiotów. W odniesieniu do pracy socjalnej, w tworzeniu, modyfikowaniu oraz zatwierdzaniu programów kształcenia na tym kierunku aktywnie uczestniczyli/uczestniczą studenci, będący członkami najpierw Rady programowej dla kierunku praca socjalna (do 2020 roku), a następnie Sekcji ds. pracy socjalnej Rady Programowej Instytutu Pedagogiki, jak

również studenci - reprezentanci samorządu studentów na poziomie Instytutu Pedagogiki, Wydziału Nauk Społecznych oraz w Senacie UG”.

Wobec powyższych argumentów przedstawionych przez Uczelnię, należy odwołać się do obowiązującego prawa, gdzie zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.) ustalenie programu studiów wymaga zasięgnięcia opinii samorządu studenckiego. Zgodnie z art. 110 ust. 2 ustawy samorząd studencki działa poprzez swoje organy, które szczegółowo określa, zgodnie z art. 110 ust. 6, regulamin samorządu studenckiego. Objawia się tutaj więc wyraźna dystynkcja pomiędzy samorządem studenckim, a przedstawicielami studenckimi w organach kolegialnych lub zespołach, którzy wybierani są przez organy samorządu studenckiego. Nie jest wystarczającym tym samym do ustalenia programu studiów, udział studentów w ciałach kolegialnych czy zespołach odpowiedzialnych za projektowanie i zatwierdzanie programów studiów. Do uchwalenia nowego oraz zmiany istniejących programów studiów wymagane jest zasięgnięcie opinii samorządu studenckiego przed podjęciem ostatecznej uchwały przez Senat Uczelni. Opinia samorządu studenckiego nie jest oczywiście wiążąca ale jest wymagana. Niemniej brak zasięgnięcia opinii od odpowiedniego organu wskazanego w regulaminie samorządu studenckiego uniemożliwia dokonania zmiany programu studiów, a podjęta w sposób wadliwy uchwała senatu na gruncie obowiązujących przepisów może być uznana za nieważną. Opinia powinna zostać również udokumentowana (np. w formie zarządzenia lub uchwały). Jediną możliwością podjęcia uchwały w przedmiocie ustalenia programów studiów bez opinii samorządu studenckiego jest brak wystosowania opinii w terminie wskazanym w statucie Uczelni, liczonym od momentu doręczenia odpowiedniego wniosku przez władze Uczelni.

Konkluzja: wobec powyższego podjęte działania naprawcze należy uznać za nie w pełni prawidłowe i należy ponownie ocenić ten aspekt za dwa lata. Należy podtrzymać ocenę kryterium jako spełnione częściowo.

W odniesieniu do kryterium 10:

Zaprojektowany system jakości kształcenia nie zapewnia właściwego monitorowania i doskonalenia programu studiów. W szczególności system nie zdiagnozował błędów w przypisaniu kierunku studiów do dyscyplin naukowych, nieprawidłowości dotyczących sposobu realizacji praktyk zawodowych oraz włączenia studentów w proces opiniowania programu studiów.

Uczelnia w odpowiedzi stwierdziła, że: „Opinię Zespołu Oceniającego wskazującą, że „na podstawie uchybień opisanych w kryterium 1, 2 i 8, należy stwierdzić, że System Jakości Kształcenia na Uczelni nie funkcjonuje prawidłowo”, uważamy za bezzasadną. Jesteśmy przekonani, że wypracowywany od lat na Uniwersytecie Gdańskim System Jakości Kształcenia zapewnia wysoką jakość procesu kształcenia, działa w sposób sprawny i właściwy.” (Odpowiedź Uczelni, s. 7.).

Dostrzeżone błędy i uchybienia dotyczące koncepcji kształcenia oraz programu studiów świadczą jednoznacznie o braku pełnej skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania

jakości, którego celem jest wykrywanie i usuwanie nieprawidłowości bez udziału podmiotów zewnętrznych.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej w oparciu o wyjaśnienia Uczelni, jak również biorąc po uwagę dotychczas niezrealizowane zalecenia, postanawia stwierdzić, że efekty rozpoczętych działań naprawczych będą widoczne i możliwe do kompleksowej oceny po ich skutecznym wprowadzeniu w życie, a obecnie ocenę stopnia spełnienia kryterium należy podtrzymać.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązuje uczelnię wymienioną w § 1 do realizacji następujących zaleceń:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Zaleca się przyporządkowanie kierunku studiów do dyscyplin naukowych, które stanowią istotną rolę w koncepcji kształcenia.
2. Zaleca się dostosowanie koncepcji kształcenia do wymogów wynikających z ustawy z dnia 15 kwietnia 2021 o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, oraz z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2008 r. w sprawie specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego realizowanej w szkołach wyższych, tak aby student na kierunku praca socjalna, o którym mowa w ww. dokumentach legislacyjnych, osiągnął wszystkie zakładane efekty uczenia się. Dotyczy także zwiększenia procentowego udziału dyscypliny nauk socjologicznych w koncepcji kształcenia na kierunku, w odniesieniu do przyjętych efektów uczenia się.
3. Zaleca się zwiększenie udziału dyscypliny nauk socjologicznych w koncepcji kształcenia tak, aby udział tej dyscypliny odpowiadał zaplanowanym efektom uczenia się związanymi z tą dyscypliną.

W odniesieniu do kryterium nr 2:

1. Zaleca się opracowanie efektów uczenia się dla praktyk studenckich, które uwzględniają różnice w specyfice praktyk realizowanych na drugim i trzecim semestrze studiów, a jednocześnie uwzględniają efekty uczenia się właściwe dla 7 poziomu PRK.
2. Zaleca się dostosowanie wymiaru praktyk do możliwości osiągania przyjętych dla nich efektów uczenia się.

W odniesieniu do kryterium nr 8:

Zaleca się uwzględnienie formalnej opinii, w formie uchwały właściwego organu samorządu studenckiego, w procesie zatwierdzania programu studiów.

W odniesieniu do kryterium nr 10

Zaleca się pełne i efektywne wdrożenie na kierunku zasad uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia, implikujące skuteczne prowadzenie monitorowania, przeglądu i doskonalenia programu studiów, szczególnie w zakresie sformułowania efektów uczenia się, przypisania kierunku do dyscyplin naukowych, właściwej punktacji ECTS, prawidłowej realizacji praktyk zawodowych oraz formalno-prawnego udziału studentów w opiniowaniu programu studiów.

Pozostałe kryteria zostały spełnione.

§ 3

Zalecenia powinny być zrealizowane w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie kolejne postępowanie oceniające, wskazany w § 4.

§ 4

Z uwagi na zaistnienie okoliczności przewidzianych w ust. 3 pkt 2 załącznika nr 3 do Statutu kolejne postępowanie oceniające kierunku praca socjalna na uczelni wymienionej w § 1 nastąpi w roku akademickim 2023/2024.

§ 5

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 6

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Uniwersytetu Gdańskiego.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Stanisław Wrzosek